

THE LITHUANIAN DAILY LAISVĖ

Published by the

Lithuanian Co-operative Publishing Society, Inc. Every day, except Sunday, at 456 Grand St., Brooklyn, N. Y. Telephone Stagg 8878.

Yearly subscription rates: in U. S. \$6.00; foreign countries—\$8.00.

Entered as second class matter March 11, 1914, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the act of March 3, 1879.

KO LAUKTA, TAS JAU ĮVYKO

Free translation filed with the Postmaster of Brooklyn, N. Y., on March 16, 1920, as required by the Act of October 6, 1917.

Ko Vokietijoje buvo laukta, tas šiandien jau įvyko. Social-buržuazinė Eberto-Noskės valdžia, kurią visą laiką rėmė Vokietijos "socialdemokratų" partija, liko nuverstas — ją nuvertė monarchistai, su kuriais social-buržuajai iki šiol bendrai dirbo, iš vieno bliūdo valgė, iš vieno stiklo gėrė.

Nuo pradžios Vokietijos revoliucijos — nuo kaizerio nuvertimo, Vokietijos "socialdemokratų" partija, priešakyje su Ebertu, Noske ir kitais savo šulais, valdė šalį. Bėgyje veik pusantrų metų ta partija, nesigėdindama vadintis "socialdemokratų" partija bendrai dirbo su monarchistais, bendrai smaugė darbininkų judėjimą, bendrai šaudė beginklus, gatvėmis maršuojančius darbininkus tik už tai, kad jie išdrįso protestuoti prieš šią valdžią.

Eberto - Noskės "socialdemokratinė" valdžia, bendrai su monarchistais junkeriais, kraujuose paskandino spartakinių sukilimus; ta pati valdžia su savo draugais monarchistais nužudė tokius darbininkų vadovus, kaip K. Liebknechtą, R. Luxemburg, kurių net kaizeris nedrįso nužudyti.

Ir dabar tą pačią valdžią — Eberto-Noskes valdžią, jos artimiausi draugai monarchistai-junkeriai nuvertė. Dėl ministerių šaršėstavo ir į kalėjimą sukišo. Prezidentas Ebertas su savo draugu budeliu Noske spėjo pabėgti į Dresdeną, Saksijos provinciją. Jų valdžia net nepasipriešino monarchistų sukilimui, ramiu būdu užleido savo vietą. Gal pas juos nebuvo nei noro pasipriešinti tiems, su kuriais per visą laiką bendrai veikė.

Vokietijos "socialdemokratų" partija bėgyje pusantrų metų auklėjo, penėjo, liuliavė monarchistus, kurie šiandien pasirodė esą galingesni ir smarkesni už savo aukles ir kurie tas aukles pasiuntė ten, kur pipirai auga.

Kas tėmijo dalykus, kas sekė "socialdemokratų" veikimą, tam dabartiniai Vokietijos nuotikiai naujiena. Šitų nuotikių jau buvo seniai laukta ir dabar jie įvyko.

Ar mes privalome nusiminti, kad Vokietijoje šiandien vieton Eberto randasi Kapp, vietoje Noskės — generolas Luettwitz? Ne. Mes tarpe vieni ir kitų nematome jokio skirtumo. Vieni buvo pasivadinę "socialdemokratai", kiti monarchistais, bet principai vieni ir kitų buvo ir bus tie patys. Kaip Ebertas-Noskė ir kompanija šaudė ir streikičius, i demonstrantus, taip lygiai ir juos šaudys ir Kapp-Luettwitz su savo kompanija. Kaip Ebertas-Noskė skandino kraujuose kiekvieną darbininką judėjimą, taip lygiai skandys ir Kapp-Luettwitz. Kaip vieni uždarinėjo darbininkų laikraščius ir jų vadus sodino į kalėjimus, taip ir kiti tą patį darys. Jie skiriasi tik vardais, bet darbuose nesiskiria. Ir mes nei kiek nenulūstame, kad šiandien Vokietijoje socialburžujų valdžia nuversta ir kad monarchistai apsiskelbė valdžios. Mes ir visi darbininkai nenulūstų, jeigu Ebertai-Noskes atsidurtų ant sauso medžio šakos, nes jie patys sau kilpa užnerė ant kaklo ir virvės galą padavė monarchistams.

Vadinamieji "socialdemokratai", priešakyje su budeliais Ebertu-Noske, išleido atsisaukimą į Vokietijos darbininkus, vadindami juos draugais ir kviesdami juos visuotinai streiku gelbėti smulkiosios buržuazijos respubliką. Iki šiol darbininkus, mėginusius išėiti į streiką, Eberto-Noskės valdžia šaudė iš mašininų kanuolių, dabar jau vadina savo draugais, saukiasi pagelbos, kviečia streikuoti. Patys-gi renegatai Ebertai, Noskes Scheidemannai, virtę "darbininkų draugais", apeliuodami į darbininkų jausmus, parodo savo "karžygiškumą" — kaujasi su kaizerininkais. Šalies centras, Berlynas, jau kaizerininkų rankose. Dailis Eberto ministrų, persikėlusių į Dresdeną, organizuoja savo įjegas. Lakučiai Noskes kariūnės, turbūt, bus ištikimi šėnari valdžiai. Taigi, ji dar gali laikytis. Apie musius tarpe kaizerininkų ir ebertininkų pranešama iš Frankforto ir Dusseldorfio. Iš Hamburgo praneša, jog prie kaizerininkų prisidėjo ir laivynas. Yra žinių, kad pietinėje Vokietijoje senoji valdžia randa paramos ir užuojautos tarpe galingos tenai smulkiosios buržuazijos. Taigi, kova gali užsistėti. Galima padaryti daleidimą, kad šio žygiu babilui Ebertui pasisels kokių nors būdu užsilaikyti ant balno. Tatai žymiam laipsnyj priguli ir nuo to, kaip šiame momente užsilaikys taktininkai. Mes sprendžiame, kad prie dabartinių sąlygų taktininkams būtų "vigadniau" turėti reikalą su paklusniaja Eberto valdžia, negu su atvirais monarchistais.

Ne šiandien — ryt galutinai paaiškės, kokią poziciją užims marsšalas Fošas ir jo generolai. Nebus nuostabu, jeigu jie parems ebertininkus.

Naujoji kaizerininkų valdžia jau spėjo išleisti atsisaukimą į Vokietijos žmones. Tame lapės kalba parašytame atsisaukime tvirtinama, kad naujoji valdžia būsianti ne atžagareiviška, bet pirmeiviška valdžia. Naujoji valdžia kviečianti net sau į talką neprigulminguosius socialistus. Ji kalbanti net apie žodžio ir spaudos laisvę. Be abejonės, jeigu šioji valdžia sudrūtėtų, ji nebūtų bjauresnė, negu Eberto valdžia. Ji būtų tokia jau reakcinė, kaip ir josios nuverstoji Berlyne scheidamannikų vyriausybė.

Taigi, susipratusių Vokietijos darbininkų pozicija išteka pati savaime iš dabartinės padėties. Jiems priešima vesti kovą ant dviejų frontų: prieš valdžią, kurią nuvertė ir prieš valdžią, kuri įsikurė. Ir pirmoji ir antroji, tai mirtini darbininkų klesos priešai. Vokietijos darbininkai turi pasakyti:

Šalin Noskę! Šalin Hindenburgą!

Kad tai pasisektų spartakiečiams ir neprigulmingiems socialistam įtempti visas Vokietijos darbininkų spēkas ir vienu galingu užsimojimu nutrenkti nuo savęs smulkiosios buržuazijos, kapitalo ir bajorijos pančius.

Ne rėmimas vienos ar kitos valdžios, bet ėjimas prie savo darbininkiškos valdžios — štai užduotis revoliucinių elementų darbininkų klesos.

Jeigu Ruhro apygardų angliakasiai, jeigu Hamburgo ir Bremeno uostų darbininkai, jeigu revoliuciniai Silezijos darbininkai, jeigu Berlyno proletariatas pajėgs išėiti naujon kovon, pajėgs sumabilizuoti kiekvieną atomą proletarinės energijos, tuomet ir senoji ir naujoji "demokratija" bus nutrenkta nuo svarstyklių ir proletariatas virs tikruoju Vokietijos šeimininku.

Mes suprantame, kad Vokietijos proletariatas baisiai apilsės. Mes žinome, kad iš jo gyvojo kūno reaktiniai Shylockai išplovė daug-daug svarų kraujingiausios mėsos, bet tokia istorinė valanda, kokia dabar išmuše, retai tepasitaiko.

Kad tėsėtų jam spēkų įvykinti tai, apie ką svajojo Goethes Faustas: "Laisviems žmonėms pavesti valdyti laisvą šalį" ir, pridursime dar, tą laisvą vokiečių šalį sujungti broliškumo ryšiais su laisva šalim Volgos ir Nevos pakraščiuose.

Tuomet ir Hindenburgai ir Ebertai atsidurtų ten, kur Marksas suva ožių nevarė.

LAIKRAŠČIŲ IR GYVENIMO APŽVALGA

JAU PAMATĖ JŲ RAGUS.

Chicagos "Lietuva" nusiskundžia visuomenei, kad ponas Grigaitis jau pastatęs prieš juos savo šerius. Ji ve kaip atsiliepia apie p. Grigaitį:

"Didžiausiam ekstaze Grigaitis užreiškė,— girdi, mes, socialistai, pėsdamiesi tarpe savęs, užauginame tautininkams ir klerikalams didelius ragus, bet dabar atėjo laikas jiems ragus laužti ir todėl, draugai, laužkime jiems ragus."

Kada grigaitiniai socialistai Lietuvoje bendrai veikė su klerikalais ir tautininkais, sudarydami koalicinį ministerių kabinetą, kuris ir pasmaugė Lietuvos darbininkų judėjimą, tai ir ponas Grigaitis saukė, kad koalicinė valdžia reikia renuti. Vadinasi, reikia remti klerikalus ir tautininkus, nes Lietuvos social-davikai bendrai su jais veikia, bendrai kemsia darbininkus, pradėjusius organizuoti tarybas, į kalėjimus, bendrai juos šaudė ir vykdo buržuazinę demokratiją. Dabar, kada social-išdavikai gavo nuo klerikalų amerikonišką "kiką", tai ponas Grigaitis pamatė pas juos ragus. Pirmiau jis nematė ragu, o tik sparnus.

Mes pasakysime, kad susipratę darbininkai ir pas

Ir kokių bendrovių nėsama? Štai kauniškė "Laisvė" praneša, esanti kokia ten bendrovė "Banga", kuri karščiau "rūpinasi" Lietuvos reikalais ir pristatinėja iš Vokietijos Lietuvos valdžiai karines reikmenis. "Bangos" pasišventimas "tėvynės labui" labai didelis, nes tapo patirta, kad orlaivius perka po 17,000 markių viena, o Lietuvos valdžiai skaito tik... po 38,000 markių ir dar prie šitos sumos priskaito 8 nuosimčius pelno ir 52 nuosimčių už pristatymą.

Dabar kauniškė "Laisvė" pataria patyrinėti tos "Bangos" darbelius. Bet ką čia tyrinėti? Juk dėl "tėvynės labo" ji ėmė tik 21,000 markių viršaus nuo kiekvieno orlaivio ir dar pridėjo 8 nuosimčius pelno, nepriskaitant persiuntimo lėšų. Pagalios, juk "Bangos" pirminkas, kaip pati "Laisvė" praneša, nusipirko Zelenorfe dvarėlį ir puikiai gyvena. Kitaip sakant, jis tapo kapitalistu ir tuomi dar vienu laipsniu "paaugštino" Lietuvos vardą.

DELEI SUKILIMŲ KAUNE. Klerikalų ir tautininkų spauda bando savo skaitytojus nurantinti apie Kaune įvykusius kareivių sukilimus. Vieni jų sako, kad sukilimų visai nebuvo, kad tai Lietuvos priešus esą išmisilas. Kiti sako, kad tik tarpe kareivių buvęs nedidelis ginčas ir t. t. "Darbininkas" gi liepia nenusiminti, nes, girdi, buvę dar baisesnių žinių ir dabar Europoje tokie atsitikimai, kaip sukilimai, esąs paprastas apsišėikimas.

Taip, buvo "baisėnių" žinių ir mes giliai esame įsitikinę, kad bus dar baisėnių. Jeigu Lietuvos buržuazijai pavvyko šita kareivių sukilimą numarinti, tai iškilis kitas, baisesnis ir nušuos buržuazinę valdžią. Todėl "Darbininkas" turėtų ir apie tai savo skaitytojams pranešti, o ne vien tik apie praėities nuotikius.

"BOLŠEVIKAI LIETUVOS KAIMYNAI." "Draugas" No. 59 patalpino redakcijos straipsnį, užvardytą "Bolševikai Lietuvos kaimynai." Tas "Draugo" straipsnis neatsiduoda tokiu fanatizmu, kokiu pirmiau kiti straipsniai apie bolševikus atsiduodavo. Pradžia straipsnio skamba šitaip:

"Galime girti bolševikus arba juos peikti, bet nevalia mums jų nepažinti, nes jau aišku, kad Rusija yra artymas mums didelis kaimynas, ir kad ta Rusija ėeka bolševikiška. Nei Kolčako, nei Judenčilo, nei Denikino jauti kaip ir nėra. Kitai sakant, asmenys dar tebėra, nors gal nevisi, bet jie nebeturį jėgos."

"Pirmiausiai mums rūpi bolševikų armija. 1919 metais ją išvijome iš Lietuvos. Džiaugkimėse tuomet, bet nežūmėkime. Rusų bolševikų armijoje įvykimo permainų; žūnėkim, kad mūs nugarai neprisi-

bet tas valdžią neapsaugo- ja nuo pavojaus, nes ji dabar jau nepasitiki visa savo kariūmene... Tai vienur, tai kitur pasirodo slapta išleis- tų proklamacijų ir laikraš- čių, kviečiančių valdžią nu- versti. Tuos laikraščius ir proklamacijas išleidžia ir patys kareiviai. Šiandien man ant posto stovint, at- varė 15 aficerių areštuotų už platinimą bolševizmo tarpe kareivių... Turiu pa- stebėti, kad kareiviai labai atvirai varo agitaciją prieš smoltoninę kompaniją, visą neatšizvelgdami į tai, kad juos smarkiai baudžia.

Bunda milijonai, tai šimtai negalės jų sulaukyti. Antras kareivis rašo: Pas mus naujienos tokios: kareiviai labai miršta. Apie karės pabaigą nieko negirdėti. Valdžia susideda iš buržujų, kunigų ir dvar- ponių šaikos, kuri ir veda karę. Mes, kareiviai, tik už buržujų ir kunigų reika- lus kaujamės. Dabar girdė- ti, kad mūsų Smetoną keti- na versti nuo posto, bet gal buržuazijos pinigai jį laiki- nai ir palaikys. Karė greitai negali pasibaigti, nes kaip greitai pasibaigs, taip greitai Smetonos valdžia bus nuversta. Todėl buržu- azija ir tęsia karę Lietuvo- je, kad ilgiau galėtų prates- ti savo amžiaus dienas. Mus daugiausiai maitina grybais ir kručkais; kaip kada duoda ir lašinių paragatų. Kad iš namų nepristatytų valgio, tai prisileitų badu stipti. Kareiviai nežino kaip ilga jų tarnystė — kiek Lietuvą reikės Lietuvos buržu- azijai taranauti.

Mums rodosi, kad prie ši- tų ištraukų nereikia dėti jok- ių komentarų, jokių paaiš- kinimų, nes dalykai labai vaizdžiai nušviečiami. Au- torių pavardžių nededame, nes jie gali nukentėti nuo Lietuvos carinės valdžios. Bet kaip nebūtų, vienas da- lykas labai aiškus: prie to- kių aplinkybių, prie tokio žmonių ūpo ir reakcijos siautimo, dabartinė Lietu- vos valdžia negali ilgai pasi- laikyti. Jeigu jau savąja kariūmene nepasitikim, jeigu savuosius aficerius reikia kimšti kalėjiman, tai valdžios padėtis gana bloga.

ZIGZAGAI "Lietuva" praneša, kad 5 d. kovo Chicagoje turėjo įvykti debatai tarpe Geležė- lės ir Grigaitio, bet Geležė- lė pranešė, kad Grigaitis nusigandęs jo, kaipo šikė- nosparnis šviesos... Hm... man rodosi, kad juodu abu- du lygu ir todėl vienas kito negalėjo išsigąsti.

"Naujienos" labai nus- skundžia, kad "Laisvė" turi gerą giliukį, ką tik pasako, tuojaus jos skaitytojai pa- sišgauna ir pavartoja prieš juos — smalavirius. Vadi- nasi, "Laisvė" turi mintose pasisekimą, o "Naujienos" ne, nes jų skaitytojai nevar- toja tų argumentų, kuriuos kasdien kala. O gal jie per-

